

Projektas

„eMoDB.LT3: Elektroninių mokslo duomenų bazių atvėrimas Lietuvai – trečiasis etapas“

Efektyvus elektroninių mokslo informacijos išteklių naudojimas

Mokomoji medžiaga

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

dr. Gintarė Tautkevičienė

Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacija, 2019

Turinys

Įvadas	3
Pasirengimas straipsnio rašymui	3
Straipsnio rašymo tikslas	4
Žurnalo publikavimuisi pasirinkimas.....	4
Mokslinės literatūros paieška ir skaitymas	5
Mokslinio straipsnio struktūra	6
Įvairių mokslo sričių straipsnių rengimo ypatumai	13
Patarimai straipsnių autoriams	14
Kalbos tikslumas, aiškumas, stilius, sakinių konstrukcija	15
Pirmosios straipsnio versijos peržiūra	15
Straipsnio publikavimo procesas	16
Straipsnio pateikimas leidėjui	16
Recenzentų pastabos	17
Rankraščio taisymas.....	18
Paskelbus straipsnį	18
Praktinės užduotys	19
Apibendrinimas.....	20
Nuorodos.....	21
Naudota ir rekomenduojama literatūra	21

Išvadas

Mokslinis straipsnis yra pagrindinė mokslinių tyrimų rezultatų sklaidos priemonė, kuria autorius siekia informuoti apie naujai sukurtas mokslines žinias, atradimus ir išvagas, paaiškinti naujus faktus ir (ar) požiūrius, įsitvirtinti akademiniam pasaulyje. Mokslinis straipsnis yra recenzuojamas, kad būtų užtikrinama paskelbtų žinių kokybė ir patikimumas. Viena pagrindinių mokslinių straipsnių vertybių yra ta, kad tai yra visos mokslo bendruomenės bendrai kontroliuojamas kūrinys (Šinkūnienė, 2014). Mokslinio straipsnio rašymas yra sudėtingas procesas, reikalaujantis daug žinių, laiko ir pasirengimo. Šio modulio tikslas – supažindinti su straipsnio rengimo procesu, mokslinio straipsnio struktūra ir sudedamosiomis dalimis, mokslinės kalbos ypatumais, straipsnio publikavimo procesu. Straipsnio rašymas apima šiuos etapus: pasirengimą straipsnio rašymui, tinkamo žurnalo straipsniui publikuoti paiešką, straipsnio rašymą, straipsnio pateikimą žurnalui, straipsnio taisyimą po recenzavimo, informacijos apie paskelbtą straipsnį sklaidą.

Susipažinę su šiuo moduliu gebėsite:

- pasirengti straipsnio rašymui;
- suplanuoti straipsnio struktūrą ir parašyti jo sudedamąsias dalis;
- parengti straipsnį pagal mokslinei kalbai keliamus reikalavimus;
- atlikti teksto redagavimą ir korektūrą;
- pateikti žurnalo redkolegijai straipsnį, lydimąjį laišką ir kitus reikiamus dokumentus;
- suvokti publikavimo ir recenzavimo procesą;
- koreguoti straipsnį atsižvelgdami į recenzentų pastabas;
- viešinti ir dalytis informacija apie publikuotą straipsnį su pasaulio bendruomene.

Pasirengimas straipsnio rašymui

Straipsnį rašyti galima pradėti tik tada, kai yra aiškiai suformuluotas tyrimo klausimas, tinkamai pagrįstas tyrimas ir jo metu yra gauti validūs ir patikimi tyrimo rezultatai. Pirmiausia autorius turi gerai apgalvoti tyrimo temą, mokslinę problemą ir tyrimo klausimą. Planuodamas tyrimą autorius turi nuspręsti:

- koks tyrimo tikslas?
- koks tyrimo klausimas ir (ar) hipotezė?
- kokie metodai geriausiai leistų pasiekti tikslą?
- kokie ištekliai reikalingi tyrimui atlikti?
- kaip bus kontroliuojamas tyrimas?
- ar gauti visi tyrimui reikalingi etiniai ir teisiniai leidimai?
- ar tyrimų imtis ir duomenų statistiniai skaičiavimai leidžia daryti validžius apibendrinimus ir pagrįstas išvadas? (Writing a journal manuscript, n.d.)

Šie klausimai yra tyrimo planavimo ir vykdymo bei mokslinio straipsnio rašymo pagrindas. Straipsnyje autorius turi aiškiai ir detalai pristatyti tyrimo esmę, kad skaitytojais galėtų suvokti tyrimą ir, jeigu nori, jį pakartoti.

Dažnai straipsnį rašo ne vienas, o keletas ar net keliolika autorių, tada kyla klausimas, kokia tvarka turėtų būti pateikiamos autorių pavardės. Tai dažnai priklauso nuo disciplinos, kultūros ir tradicijų. Rekomenduojama pirmiausia pateikti pavardę to autoriaus (angl. *First Autor*), kuris vadovauja tyrimui, duomenų rinkimui, analizei ir interpretavimui, taip pat koordinuoja straipsnio rašymo ir pateikimo procesą. Pirmasis autorius dažniausiai (nebūtinai) yra atsakingas ir už komunikaciją (angl.

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

Corresponding Author). Dėl pavardžių išvardijimo tvarkos turėtų būti susitarta dar prieš rašant straipsnį. Rekomenduojama vengti į autorių sąrašą įtraukti pavardes asmenų, kurie nedalyvavo vykdant tyrimą ir (ar) neprisidėjo rašant straipsnį.

Straipsnio rašymo tikslas

Mokslinis straipsnis yra recenzuojamas nustatytos struktūros mokslinis darbas, kuriame pateiktos „metodologinės ir teorinės mokslinio tyrimo prielaidos, suformuluota mokslinė problema, jos ištirtumas, problemos sprendimo tikslai ir uždaviniai, jų vieta tiriamos problematikos kontekste, mokslinio tyrimo metodai ir empirinė medžiaga (jei tokia remtasi), išvados, rezultatų reikšmė pažinimo raidai arba srities (krypties, šakos) problemoms spręsti“ (Adomėnas et al., 2007, p. 127–128).

Mokslinis straipsnis turi konkrečiai mokslo kryptį ir įprastą mokslinį aparatą: „išnašas ar (ir) bibliografiją, ar (ir) formules, ar (ir) brėžinius, ar (ir) metodologijos aprašą, ar (ir) statistines lenteles ir pan. ir atitinkantis tos mokslo krypties mokslininko kriterijus. Mažiausia įskaitoma mokslinio straipsnio apimtis humanitarinių ir socialinių mokslų srityse – 0,25 autorinio lanko“ (Kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamentas, 2017). Mokslinio straipsnio tekstas nuo kitų rašto darbų skiriasi aiškiai suformuluota moksline problema, tikslu ir kalbos stiliumi. Straipsnio kalba turi būti akademinė: tiksli, objektyvi, paremta faktais ir argumentais.

Prieš rašydamas straipsnį autorius turi nuspręsti, kur jį publikuos: profesiniame leidinyje, moksliniame žurnale ar konferencijų medžiagoje.

- Profesiniame leidinyje publikuojami straipsniai yra orientuoti į gana siaurą tam tikros srities auditoriją. Jame nagrinėjami konkrečiai profesinei sričiai aktualūs klausimai, pristatomos naujos, dalijamasi gerąja patirtimi.
- Konferencijose dažniausiai pristatomi vykdomo arba ką tik baigto tyrimo preliminarūs rezultatai. Pristatymo ir publikacijos tikslas – gauti grįžtamąjį ryšį ir rekomendacijas, kurios leistų koreguoti ir (ar) patobulinti tyrimą. Konferencijų medžiagoje publikuotas straipsnis dažnai yra trumpesnis, nėra išsamus, turi mažiau nuorodų į kitus šaltinius.
- Moksliniuose žurnaluose pristatomi galutiniai, originalūs tyrimo rezultatai, pateikiamos aiškios, duomenimis paremtos išvados. Publikuojami įvairių tipų straipsniai: originalius mokslinius tyrimus pristatantys, metodologiniai ir (ar) apžvalginiai straipsniai, atvejo studijos, laiškai redaktoriams, informaciniai straipsniai, pranešimai ir kt. Kiekvieno tipo straipsniams keliami skirtingi struktūros ir kiti reikalavimai.

Žurnalo publikavimuisi pasirinkimas

Publikavimasis yra svarbus siekiant mokslininko asmeninio, padalinio ar institucijos pripažinimo, jis padeda užtikrinti didesnę matomumą ir cituojamumą. Mokslinius tyrimus finansuojantys fondai ir organizacijos taip pat reikalauja, kad mokslinių tyrimų rezultatai būtų publikuojami ir viešinami. Siekiant autorių ir institucijų tarptautinio pripažinimo, straipsniams publikuoti rekomenduojama pasirinkti aukštai reitinguojamus, pripažintose leidyklose leidžiamus, mokslo vertinimo procese naudojamose duomenų bazėse (pvz., *Web of Science*, *Scopus*) indeksuojamus žurnalus.

Prieš pradėdamas rašyti straipsnį reikia kaip galima anksčiau nuspręsti, kuriame žurnale straipsnis planuojamas publikuoti (Fallon, 2009). Pirmiausiai reikia peržiūrėti savo srities (tematikos) žurnalus, kurie geriausiai atitinka atlikto tyrimo tematiką, tada susipažinti su konkrečia žurnalo reikalavimais dėl

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

straipsnio struktūros, santraukos, pavadinimo, citavimo ir kitų straipsnio dalių, susižinoti straipsniui keliamus etikos reikalavimus. Dažnai žurnalai pateikia ne tik reikalavimus, bet ir ruošinius, taip pat pristato recenzavimo procesą ir straipsnių atrankos kriterijus – tai padeda sutaupyti laiko.

Svarbu! Renkantis žurnalą reikėtų įvertinti, kaip (ar) jis atitinka šiuos kriterijus:

- atitinka mokslo kryptį, kurioje vykdomi tyrimai;
- yra recenzuojamas;
- žurnalo redaktoriai yra žinomi, pripažinti atitinkamos krypties mokslininkai;
- indeksuojamas duomenų bazėse (pvz., *Web of Science*, *Scopus*);
- turi aukštus cituojamumo rodiklius (angl. *Impact Factor*), reitingą tarp mokslo krypties žurnalų (angl. *Ranking*) ir kitus rodiklius.

Pasirinkti žurnalą gali padėti specializuoti įrankiai, pvz., *Edanz Journal Selector*, *Elsevier, Journal Finder*, *Springer Journal Suggester* ir kiti. Renkantis žurnalą vertėtų patikrinti jo patikimumą remiantis tinklalapiu <<https://thinkchecksubmit.org/>>.

Išsamiau apie tai žr. modulyje „Kaip rasti žurnalą moksliniam straipsniui publikuoti“.

Mokslinės literatūros paieška ir skaitymas

Siekiant pagrįsti tyrimo aktualumą, problematiką ir naujumą, būtina susipažinti su mokslo srities (krypties) ar tematikos naujausiais tyrimais ir pasiekimais, žinoti reikšmingiausius, pripažintus tyrėjus, kuriais būtų galima sekti ir (arba) bendradarbiauti. Taip pat reikia parodyti atlikto tyrimo rezultatų svarbą, atskleisti, kaip jie dera su kitais tyrimais.

Prieš pradėdant rašyti straipsnį būtina susipažinti su naujausiais nagrinėjamos srities (tematikos) tyrimais ir mokslinės literatūros šaltiniais. Nuolat skaitant savo srities mokslinę literatūrą yra lengviau sekti srities ar temos naujoves ir pažangą, identifikuoti neatsakytus klausimus ir problemines sritis, kuriose būtų galima vykdyti naujus tyrimus, yra lengviau nustatyti tyrimo klausimą ir nuspręsti, ką reikšminga galima pasakyti akademinėi bendruomenei vienu ar kitu klausimu. Mokslinės literatūros analizė padeda įvertinti, kaip išsamiai pasirinkta tema jau yra ištyrinėta, ar daug yra publikuotų straipsnių šia tema (galbūt nagrinėjama mokslinė problema nėra tokia aktuali ir svarbi, kad straipsnis būtų vertas publikuoti). Dėl ką tik paminėtų priežasčių gali būti atsisakoma publikuoti straipsnį, todėl reikia rasti temą, kuria būtų galima pasakyti ką nors nauja ir reikšminga. Be to, būtina susipažinti su pagrindinėmis temą atitinkančiomis publikacijomis ir jas cituoti rašomame straipsnyje.

Rekomenduojama atlikti paiešką pagrindinėse nagrinėjamos srities (tematikos) ir (ar) tarpdalykinėse mokslo duomenų bazėse (*Web of Science*, *Scopus*, *Elsevier*, *Springer Nature* ir kt.), paieškai reikėtų vartoti temą atitinkančius pagrindinius reikšminius žodžius.

Tematiką atitinkančius ir mokslinės literatūros analizei planuojamus naudoti šaltinius rekomenduojama kaupti naudojantis specializuotomis informacijos tvarkymo programomis: *EndNote*, *Mendeley*, *RefWorks*, *Zotero* ar kt. Šios programos padeda vienoje vietoje telkti informacijos šaltinius, įterpti į tekstą nuorodų, pasirinktu citavimo stiliumi parengti literatūros sąrašą. Išsamiau apie informacijos tvarkymo programas žr. moduliuose „Informacijos tvarkymo programa *RefWorks*“, „Informacijos tvarkymo programa *EndNote Online*“ ir „Informacijos tvarkymo programa *Mendeley*“.

Rekomenduojama! Rengiantis rašyti straipsnį, vertėtų:

- nuolat sekti pasirinktos tematikos apžvalginius straipsnius ir specialius žurnalų numerius, tai padės identifikuoti naujas sritis ir aktualias temas;

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

- užsisakyti naujienų informavimo paslaugą (angl. *Alerts*), padedančią nuolat sekti informaciją apie naujus publikuotus konkretaus žurnalo straipsnius arba gauti informaciją apie naujas publikacijas, atitinkančias pasirinktą temą ar reikšminius žodžius;
- jeigu yra galimybė, bendrauti su dominančių straipsnių autoriais el. paštu arba konferencijose. Tiesioginis bendravimas su autoriais gali suteikti daugiau naujų minčių ir idėjų nei straipsnių skaitymas;
- tyrimų tematiką atitinkančius šaltinius kaupti ir tvarkyti naudojant kompiuterizuotas informacijos tvarkymo programas. Išsamiau apie tai žr. modulyje „Informacijos šaltiniai mokslinių tyrimų, eksperimentinės plėtros ir inovacijų (MTEPI) komunikacijos procese“.

Mokslinio straipsnio struktūra

Tyrimo problemos ir klausimo suformulavimas, aiškios straipsnio struktūros parengimas yra esminis straipsnio rašymo etapas. Dažniausiai straipsniuose naudojama IMRaD (angl. *Introduction, Methods, Results, and Discussion*) struktūra, kurią sudaro keturios dalys: įvadas, metodai, rezultatai ir diskusija (Perneger & Hudelson, 2004). Kiekviena dalis siekia konkrečių, aiškiai apibrėžtų tikslų ir atsako į klausimus:

- **I**vade – kodėl tyrimas atliktas? Pristatomas tyrimo klausimas ir problema;
- **M**etodų dalyje – kas buvo atlikta? Pristatoma, kas buvo daroma, siekiant atsakyti į tyrimo klausimą;
- **R**ezultatų dalyje – kas buvo rasta? Pristatomi tyrimo rezultatai;
- **D**iskusijos dalyje – kaip tyrimas prisideda prie mokslo srities ar disciplinos vystymo? Aptariamas gautų rezultatų reikšmingumas, jie lyginami su kitų autorių rezultatais ir įžvalgomis.

Pagrindiniai mokslinio straipsnio elementai gali nežymiai skirtis atsižvelgiant į straipsnio tipą (apžvalginis ar originalus tyrimas, atvejo studija, metodologinis straipsnis) ir į žurnalo ar mokslo srities (disciplinos) reikalavimus. Nusprendus, kuriame žurnale norima publikuoti straipsnį, reikia susipažinti su autoriams skirtais žurnalo reikalavimais ar rekomendacijomis. Universali, daugeliu atvejų naudojama straipsnio struktūra pateikiama 1 pav.

1 pav. Mokslinio straipsnio struktūra

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

Straipsnio pavadinimas turi būti įdomus ir informatyvus. Jis pristato pagrindinę straipsnio temą, todėl jame turi būti pavartoti esminiai temą atspindintys žodžiai.

Santrauka nėra įvadas, tai trumpa ir informatyvi straipsnio apžvalga, pristatanti straipsnio esmę, pagrindinius argumentus, rezultatus ir išvadas. Skaitytojui turi būti aišku, ko tikėtis iš straipsnio.

Reikšminiai žodžiai. Parenkami 4–5 specifiniai žodžiai, geriausiai apibūdinantys straipsnyje nagrinėjamą temą. Dažniausiai pradžioje pateikiami bendresni terminai, po jų konkretnesni. Jie neturėtų kartoti pavadinime esančių žodžių, tačiau turėtų būti vartojami straipsnio santraukoje ir tekste.

Svarbu! Straipsnio pavadinimas, reikšminiai žodžiai ir santrauka turi būti informatyvūs, įdomūs ir patrauklūs, nes jie aprašomi ir indeksuojami įvairiose duomenų bazėse ir kataloguose. Šie duomenys yra nemokamai prieinami internete net ir tada, kai pats straipsnis nėra laisvai prieinamas, todėl tinkamas šių duomenų parengimas turi įtakos straipsnio peržiūrų skaičiui, skaitomumui, o dažnai lemia ir cituojamumą.

Pagrindinę straipsnio dalį sudaro įvadas, literatūros apžvalga, tyrimo metodai, tyrimo rezultatai ir diskusija. Informacija turi būti pateikta paveikiai ir kaip galima konkrečiau ir glausčiau, kad būtų taupomas straipsnio skaitytojų laikas.

Įvade pateikiamas straipsnio pagrindimas, nurodomas tikslas, apžvelgiama, kokie nauji temos aspektai nagrinėjami, kodėl tai svarbu ir aktualu, aptariama, kuo šis straipsnis skiriasi nuo kitų publikacijų. Įvade suformuluojamas tyrimo klausimas ir problema, pristatoma straipsnio nauda ir indėlis į naujų mokslinių žinių kūrimą. Įvadas yra gera straipsnio rašymo pradžia, tačiau jis dažnai yra perrašomas arba dar kartą koreguojamas vėliau, kai straipsnis baigiamas rašyti.

Literatūros apžvalga. Straipsnio autorius turi parodyti, kad yra gerai susipažinęs su nagrinėjama tema atliktais tyrimais ir vykstančia mokslinė diskusija. Rengiant literatūros apžvalgą turėtų būti naudojami nagrinėjamą temą atitinkantys svarbiausi ir naujausi informacijos šaltiniai. Retai pasitaiko straipsnių, neturinčių literatūros apžvalgos ir nesiremiančių ankstesnių tyrimų rezultatais, tačiau dažnai straipsnyje nebūna atskiros literatūros apžvalgos dalies – ji pateikiama įvade.

Tyrimo metodai. Šioje dalyje aprašoma, kaip buvo atliktas tyrimas: detalai paaiškinama, kaip buvo renkami duomenys, kokios konkrečios priemonės, medžiagos ar technologijos buvo naudojamos, pristatoma imtis ir atrankos metodai. Jeigu naudojama standartinė ar kituose šaltiniuose aprašyta metodologija, turi būti pateiktos nuorodos į ją aprašantį šaltinį arba ji turi būti pateikta priede.

Rezultatai (Diskusija). Šioje dalyje pristatomi ir interpretuojami tyrimo duomenys. Autorius pateikia nuomonę ir poziciją dėl tyrimo rezultatų ir sąsajų su literatūros šaltiniuose analizuojamais tyrimų rezultatais.

Baigiamąją straipsnio dalį sudaro išvados, padėkos, literatūros sąrašas ir pagalbinė medžiaga (priedai).

Išvadose apibendrinami tyrime grindžiami teiginiai ir rezultatai, dar kartą patvirtinama straipsnyje aprašyto tyrimo nauda ir indėlis į mokslą, pateikiama rekomendacijų dėl tolimesnių tyrimų.

Literatūros sąrašė aprašomi tekste paminėti šaltiniai.

Dėmesio! Toks straipsnio dalių skirstymas galimas tik su išlyga, nes žurnalai gali kelti įvairių straipsnio struktūros reikalavimų. Tarkim, vienuose žurnaluose diskusijų dalis yra rengiama kartu su išvadomis, kiti žurnalai reikalauja šias dalis pateikti atskirais skyriais, todėl prieš pradėdant rašyti straipsnį būtina susipažinti su konkreto žurnalo reikalavimais.

Straipsnio pavadinimas

Straipsnio pavadinimas turi būti įdomus ir informatyvus. Net ir labai geri straipsniai dažnai yra neskaitomi dėl to, kad jų pavadinimas yra nepatrauklus arba neatitinka straipsnyje pateikiamo turinio. Straipsnio pavadinimas dažnai lemia, ar informacijos ieškantis asmuo atsivers ir perskaitys straipsnį, tad, jei norite, kad jūsų parengtą straipsnį perskaitytų kiti tyrėjai, turite gerai apgalvoti straipsnio pavadinimą.

Straipsnio pavadinimas turi siekti šių tikslų:

- atskleisti straipsnio turinį ir tyrimo klausimą;
- būti prasmingas, patrauklus ir įdomus skaitytojui;
- būti informatyvus, bet kaip galima trumpesnis;
- atspindėti autoriaus rašymo stilių ir požiūrį;
- pavadinime esantys žodžiai turi padėti rasti straipsnį.

Straipsnio pavadinimą turėtų sudaryti 5–15 žodžių, atspindinčių temą, metodą, imtį ir rezultatą. Reikėtų vengti nereikalingų žodžių ir mokslo srityje vartojamo žargono ar santrumpų, suprantamų tik tam tikros srities ekspertams (4 Important Tips On Choosing a Research Paper Title - Enago Academy, 2018).

Rekomenduojama! Siūloma tokia straipsnio pavadinimo struktūra: **[Rezultatas]: [metodas] [tema] [tyrimo imtis]**.

Santraukos rašymas

Santraukos tikslas – supažindinti skaitytojus su straipsnio (pranešimo) turiniu, padėti įvertinti straipsnį ir nuspręsti, ar jis jiems tinkamas. Ieškantiems mokslinės informacijos santrauka sudaro galimybę įvertinti rastą informaciją, nes per trumpą laiką leidžia susipažinti su šaltinio esme. Mokslinė santrauka yra trumpa (200–300 žodžių) straipsnio ar kito informacijos šaltinio apžvalga, kurioje pateikiami pagrindiniai straipsnio elementai.

Santrauka dažniausiai rašoma tada, kai straipsnis jau yra parengtas, joje koncentruotai pateikiama esminė straipsnį pristatanti informacija. Jeigu rašant straipsnio santrauką susiduriama su sunkumais, reikėtų pagalvoti, kaip būtų galima patobulinti ar net pakeisti straipsnio temą ar struktūrą.

Svarbu! Dauguma mokslo disciplinų pateikia savų nurodymų, kaip rašyti santrauką, bet egzistuoja ir bendri santraukos rašymo reikalavimai:

- santrauką turi sudaryti viena ar kelios pastraipos, kuriose informacija pateikiama vientisu, nuosekliu, glaustu stiliumi;
- pristatoma pagrindinė tyrimo informacija: aktualumas ir problema, tyrimo klausimas, metodai, rezultatai, išvados ir rekomendacijos;
- pateikiama informacija turi tiksliai atitikti straipsnio ar kito šaltinio informacijos pateikimo seką;
- negalima pridėti papildomos informacijos, kurios nėra straipsnyje;
- santrauka turi būti rašoma taip, kad ją būtų galima skaityti kaip savarankišką šaltinį ir suprasti neskaičius straipsnio;
- santraukos tekstas turi būti suprantamas ne tik konkrečios srities specialistams, bet ir plačiajai auditorijai.

Žurnalai dažnai nurodo tikslų santraukos ir (ar) straipsnio žodžių skaičių bei santraukos struktūros reikalavimus. Jeigu konkretūs reikalavimai nepateikti, rekomenduojama tokia santraukos struktūra:

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

- problemos pristatymas / aktualumas / kontekstas,
- tyrimo objektas / tikslas,
- metodai / medžiaga / tiriamieji / atlikimas / duomenų analizės būdai,
- rezultatai,
- rezultatų aptarimas / išvados / rekomendacijos.

Santrauka turi būti trumpa ir glausta, bet teksto kalba turėtų būti sklandi. Tai, ar pavyksta parašyti gerą santrauką, lemia gebėjimas tiksliai, aiškiai ir glaustai pateikti pagrindinę informaciją apie straipsnį.

Rekomenduojama! Santrauką galima patobulinti remiantis šiais patarimais:

- atskiroms santraukos dalims susieti į bendrą visumą reikėtų vartoti jungiamąsias frazes ir (ar) žodžius (50 linking words to use in academic writing, 2016);
- nereikalingą informaciją reikėtų pašalinti, o santrauką papildyti svarbia, galbūt netyčia praleista, informacija;
- būtina ištaisyti gramatines ir stiliaus klaidas.

Reikšminiai žodžiai

Reikšminiai žodžiai yra raktas į straipsnio sklaidą internetinėje erdvėje. Tinkamai parinkti reikšminiai žodžiai lemia straipsnio randamumą ir naudojamumą (Get found – optimize your research articles for search engines, 2012). Rekomenduojama parinkti tokius žodžius, kurie labai smarkiai nesiskiria nuo straipsnio tekste dažnai vartojamų terminų, ir išrikiuoti juos reikšmės konkretėjimo tvarka – pradedant nuo bendrųjų mokslo šakos terminų ir baigiant konkrečiais temą apibūdinančiais terminais.

Svarbu! Nederėtų:

- vartoti bendrojo pobūdžio žodžių,
- vartoti retai aptinkamų santrumpų ar žargono,
- kartoti straipsnio pavadinimą.

Įvadas

Įvade pristatomas tyrimo kontekstas ir skaitytojui parodomas darbo reikšmingumas, todėl įvadas turi būti parašytas glaustai, tačiau aiškiai parodant tyrimo svarbą. Įvade supažindinama su kitų autorių darbais, kuriais remiasi tyrimas, pristatomi reikšmingiausi tos srities tyrimai ir bent keli naujausi apžvalginiai straipsniai, taip pat aiškiai parodoma, kaip šis tyrimas dera su kitais.

Įvade aiškiai įvardijama mokslinė problema, nurodomi sprendimo būdai ir tyrimo ribotumai, pristatomi straipsnyje vartojami terminai ir (ar) kintamieji.

Dėmesio! Įvadas parengia skaitytoją straipsnio skaitymui ir pagrindžia straipsnyje pristatomo tyrimo svarbą.

Literatūros apžvalga

Literatūros apžvalga yra rašoma siekiant apžvelgti šaltinius, skaitytus ir analizuotus tyrinėjant tam tikrą temą ar reiškinį, ir parodyti temos vietą platesnėje tyrimų erdvėje. Literatūros apžvalga gali būti rengiama kaip atskiras apžvalginis straipsnis arba įjungiama į empirinio, originalaus tyrimo rezultatus pristatantį mokslinį straipsnį. Apžvalgoje naudojami šaltiniai turi būti cituojami pateikiant

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

tiksliai citatas arba perfrazuotas autorių mintis. Nuorodos į šaltinius turi būti įterpiamos tekste ir įtraukiamos į literatūros sąrašą, pateikiamą straipsnio pabaigoje.

Svarbu! Įvairių sričių ar krypčių moksluose naudojami skirtingi citavimo stiliai. Tarkim, socialinių mokslų darbuose rekomenduojama naudoti APA citavimo stilių, medicinos mokslų – Vankuverio stilių ir t. t., todėl rašant straipsnį reikia susipažinti, kaip teisingai reikėtų pateikti nuorodas ir parengti konkretaus žurnalo reikalavimus atitinkantį literatūros sąrašą.

Rašant literatūros apžvalgą reikėtų pasirinkti labiausiai temą atitinkančią informaciją, kuri atliepia tyrinėjamą objektą ir tyrimo tikslą. Apžvalgoje turi būti aiškiai parodyta, kaip informacija susijusi su mokslinių tyrimų klausimu (nepakanka vien straipsnio autorius žinojimo, kad toks ryšys akivaizdus).

Rengiant literatūros apžvalgą reikia pasirinkti įvairius su analizuojama tema susijusius šaltinius. Galima naudoti ir tuos šaltinius, kurie tiesiogiai neatsako į pasirinktą tyrimo klausimą, tačiau vienu ar kitu aspektu yra susiję su tyrinėjama problema. Atsirenkant šaltinius, iš pradžių gali tekti atlikti platesnės tematikos šaltinių paiešką. Tarkim, jeigu tyrimas susijęs su informacinių technologijų naudojimu ikimokykliniame ugdyme, galima rasti tiksliai temą atitinkančių straipsnių, tačiau galima rasti ir tokių šaltinių, kuriuose analizuojami ankstyvojo vaikų ugdymo ypatumai arba vaikų švietimo sveikatos saugos reikalavimai ir pan.

Geriau susipažinus su analizuojama tema, paieškos klausimą galima siaurinti ir ieškoti temą tiksliau atitinkančių šaltinių. Reikėtų nepamiršti, kad literatūros apžvalgos tikslas yra parodyti mokslinių tyrimų klausimo vietą platesnėje mokslinių tyrimų erdvėje.

Literatūros apžvalgoje neužtenka apžvelgti ir apibendrinti analizuojamus šaltinius, juos dar reikia kritiškai įvertinti: susipažinti su tyrimo tikslu, teoriniais teiginiais, metodologija, rezultatais ir išvadomis, įvertinti, ar straipsnyje nėra prieštaravimų, tyrimo apribojimų. Pvz., galima įvertinti, ar tyrimo rezultatai gali būti taikomi bendrajai imčiai ar tik tam tikrai specifinei grupei tam tikrame kontekste, galima numatyti generalizavimo sąlygas, įžvelgti autoriaus atlikto tyrimo privalumus ir silpnąsias vietas bei rezultatų neatitikimus.

Atliekant apžvalgą, informacija turi būti pateikiama prasmingai. Kai kuriose literatūros apžvalgose pirmiausia pateikiamos temos sampratos arba bendroji apžvalga, kitose informacija grupuojama pagal temas arba tyrimų tipus (pvz., kartu pateikiamos atvejo studijos, ypač jeigu jas sieja bendras tyrimo klausimas, rezultatai ar kiti panašumai).

Būtina numatyti tokius mokslinių tyrimų klausimus, kurie dar nėra nagrinėti tos mokslo srities literatūroje.

Autoriai ir tyrimai turi būti pateikiami remiantis tam tikra logine seka, tyrėjų nuomonės gretinamos, analizuojamos, ieškoma sąsajų ir prieštaravimų, siekiama ne tik pristatyti, bet ir įvertinti aptariamų tyrimų rezultatus ir išvadas.

Paprastai vadovaujamasi principu tyrimus nagrinėti tiek, kiek jie yra svarbūs aptariamai sričiai, kiek yra svarios jų išvados. Ne tokius reikšmingus tyrimus galima tik paminėti, o tuos, kurie yra dažnai cituojami, kuriais remiamasi daugelyje kitų darbų, su kuriais lyginami naujų tyrimų rezultatai, reikėtų aptarti plačiau.

Metodai

Šioje dalyje paaiškinama, kaip buvo renkami ir analizuojami duomenys. Pristatoma, kokie tyrimo metodai (kiekybiniai, kokybiniai, empiriniai, interpretaciniai) naudojami. Paaiškinama, kodėl pasirinkti būtent tokie tyrimo metodai ir kaip jie dera su mokslo kryptyje naudojamais tradiciniais

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

metodais ir įprasta praktika. Pristatomos duomenų rinkimo metodų silpnosios ir probleminės sritys bei paaiškinama, kaip jos sprendžiamos. Detalii ir aiškiai aprašomas visas tyrimo procesas – tai svarbu tiems tyrėjams, kurie norės pakartoti straipsnyje aprašytą tyrimą. Jeigu atliekant tyrimą buvo naudojamos kituose šaltiniuose aprašytos procedūros, jų aprašyti nereikia, pakanka pateikti nuorodą į pirminį šaltinį arba pateikti aprašymą pagalbinės medžiagos (priedų) dalyje.

Metodų dalyje pristatoma tyrimo populiacija, imtis, imties atrankos metodai ir dydis, duomenų rinkimo ir analizės metodai, tyrime naudota įranga ir medžiagos, aprašyti skaičiavimo algoritmai ir kodai.

Svarbu! Jei tyrimų objektas yra žmonės arba gyvūnai, būtina laikytis tarptautinių ir nacionalinių etikos normų ir standartų (pvz., Helsinkio deklaracijos, *The Declaration of Helsinki*). Tyrimai turi būti suderinti su vietos etikos komitetu (nors ne visuomet etikos komiteto pritarimas garantuoja, kad žurnalo redakcija pripažins, jog tyrimas buvo atliktas tinkamai, nepažeidžiant etikos normų).

Metodų dalis yra viena iš svarbiausių dalių, pagal kurią recenzentai nusprendžia, ar autorius naudoja naujausius tyrimo metodus, ar jie pagrįsti ir patikimi, ar validus bei patikimas yra tyrimas ir jo metu gauti rezultatai ir ar straipsnis vertas publikuoti.

Rezultatai

Aprašant tyrimo rezultatus vartojamas būtasis laikas, tiksli, nešališka ir neutrali kalba. Gauti rezultatai pristatomi, bet ne analizuojami. Vengiama daryti apibendrinimus, interpretacijas ir išvadas – tai daroma diskusijų dalyje. Rezultatų dalyje galima pateikti pastabų apie gautus rezultatus, ypač jeigu yra gauti dideli ir (ar) neįprasti skirtumai, tačiau interpretacijos daromos diskusijų dalyje. Jeigu gauti rezultatai neatitinka tyrime keliamų hipotezių, gautus neatitikimus ir prieštaravimus būtina pristatyti rezultatų dalyje, tačiau aptarti ir interpretuoti juos taip pat reikėtų diskusijų dalyje.

Rezultatų dalyje pristatomi tik svarbiausi duomenys, ne tokie svarbūs duomenys gali būti pristatomi pagalbinėje medžiagoje (prieduose). Tyrimo rezultatai neturėtų būti suskaidomi ir publikuojami keliuose straipsniuose.

Rekomenduojama! Pristatant rezultatus rekomenduojama duomenis grupuoti, svarbiausius duomenis reikėtų išskirti ir akcentuoti, naudoti paveikslus, grafikus, lenteles. Grafinės priemonės turi būti aprašytos: nurodyti ašių pavadinimai, legendos, matavimo vienetai ir kita informacija, kad skaitytojais galėtų suvokti, kas yra pavaizduota. Tekste pateikta informacija neturi atkartoti grafikuose ir lentelėse pateiktos informacijos. Straipsnio autorius turi nuspręsti, kokia forma pateikti duomenys būtų geriau suprantami skaitytojui. Grafikuose reikėtų vengti naudoti daug spalvų, nes jos blaško dėmesį, be to, atspausdinti nespaltvotai, grafikai tampa nesuprantami. Grafikų ir lentelių nerekomenduojama perkrauti duomenimis.

Svarbu! Tyrimo tikslas – patikrinti keliamas hipotezes. Rezultatų dalyje turi būti aiškiai pasakyta, ar tyrimo metu gauti rezultatai patvirtino keliamą hipotezę, ar ne. Paaiškinimas, kodėl hipotezė patvirtinta arba ne, turėtų būti pateikiamas diskusijų dalyje.

Dėmesio! Pastaraisiais metais vis daugiau žurnalų, ypač fizinių ir biomedicinos mokslų sričių, siekdami išvengti duomenų falsifikavimo, reikalauja pateikti ar padaryti atvirai prieinamus straipsnyje pristatomo tyrimo pirminius duomenis.

Diskusija

Šioje dalyje rezultatai yra analizuojami, paaiškinama jų reikšmė, įvertinama, kaip gauti duomenys patvirtina (arba nepatvirtina) tyrimo hipotezę. Rezultatai nėra kartojami, negali būti

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

pateikiama ir naujų rezultatų. Diskusijų dalyje aptariami ne tik teigiami, bet ir neigiami, netikėti, neturintys paaiškinimo rezultatai. Duomenys interpretuojami, paaiškinama, kaip jie koreliuoja su kitų autorių tyrimais ir patvirtintais mokslo srities duomenimis, įvertinama, kokios galėtų būti tolesnių tyrimų kryptys arba kodėl jų reikėtų atsisakyti.

Šioje dalyje autorius gali pristatyti savo tyrimo ribotumą, galimybę daryti apibendrinimus visai imčiai. Jeigu tyrimo imtis yra nedidelė arba nereprezentatyvi, būtina nurodyti, kokią įtaką tai galėjo turėti tyrimo rezultatams.

Jeigu tyrimų duomenys leidžia daryti platesnius apibendrinimus, juos galima pristatyti diskusijų dalyje arba pateikti atskiroje išvadų dalyje. Jeigu visi apibendrinimai pateikiami diskusijų dalyje, atskiro išvadų skyriaus rašyti nebūtina.

Svarbu! Siūloma vengti:

- pateikti teiginius, kurių negalima pagrįsti atlikto tyrimo duomenimis;
- vartoti abstrakčius pasakymus, pvz., „aukštesnė temperatūra“, „žemesnis slėgis“ ir kt.;
- vartoti naujus terminus ir sampratas, kurie nėra apibrėžti ir (ar) paminėti straipsnyje;
- pateikti apmąstymus ir spėjimus, neparemtus tyrimų duomenimis.

Diskusijų dalyje turi būti pradedama nuo konkrečių rezultatų analizės ir lyginimo su kitais tyrimais, vėliau daromi apibendrinimai, vedantys prie tyrimo išvadų, t. y. turi būti einama nuo konkrečių rezultatų prie jų apibendrinimo ir jų vietos parodymo plačiame mokslo srities (disciplinos) kontekste.

Dėmesio! Tai pati svarbiausia straipsnio dalis. Dažnai straipsnis nepriimamas publikuoti dėl to, kad ši dalis yra per silpnai parašyta.

Išvados

Išvados naudingos trumpai apibendrinant straipsnį ar darant platesnius apibendrinimus. Išvados neturi pakartoti diskusijų dalyje pateiktos informacijos. Dažniausiai jas sudaro du trys punktai, kuriuose pakartotinai pristatomas atsakymas į tyrimo klausimą, pagrindiniai rezultatai, jų svarba, poveikis ir reikšmė mokslui ir praktikai.

Svarbu! Išvados turi tiesiogiai atsakyti į įvade iškeltus probleminius klausimus. Reikėtų vengti apibendrinimų ir perteklinės informacijos.

Padėkos

Šioje dalyje paminimi asmenys, kuriems norima išreikšti padėką: konsultantai, finansiniai rėmėjai, redaktoriai, techniniai darbuotojai, rėmėjai, suteikę paramą ir (ar) galimybę atlikti tyrimą. Dažnai žurnalai reikalauja pateikti tyrimus finansavusių projektų pavadinimus ir dotacijos numerius.

Literatūros sąrašas

Straipsnyje turi būti analizuojami aktualūs, svarbiausi, naujausi literatūros šaltiniai. Literatūros sąrašas yra pateikiami visi šaltiniai, kurie naudojami ir cituojami straipsnio tekste.

Rekomenduojama!

- nenaudoti labai daug šaltinių, ypač tų, kurie yra mažai susiję su tyrimu;
- naudoti tik tuos šaltinius, kurių visus tekstus, o ne ištraukas, perskaitėte ir susipažinote;
- vengti didelio savicitavimo;
- vengti dažno to paties regiono ar institucijos publikacijų citavimo;
- laikytis autorių rekomendacijose nurodyto citavimo stiliaus reikalavimų.

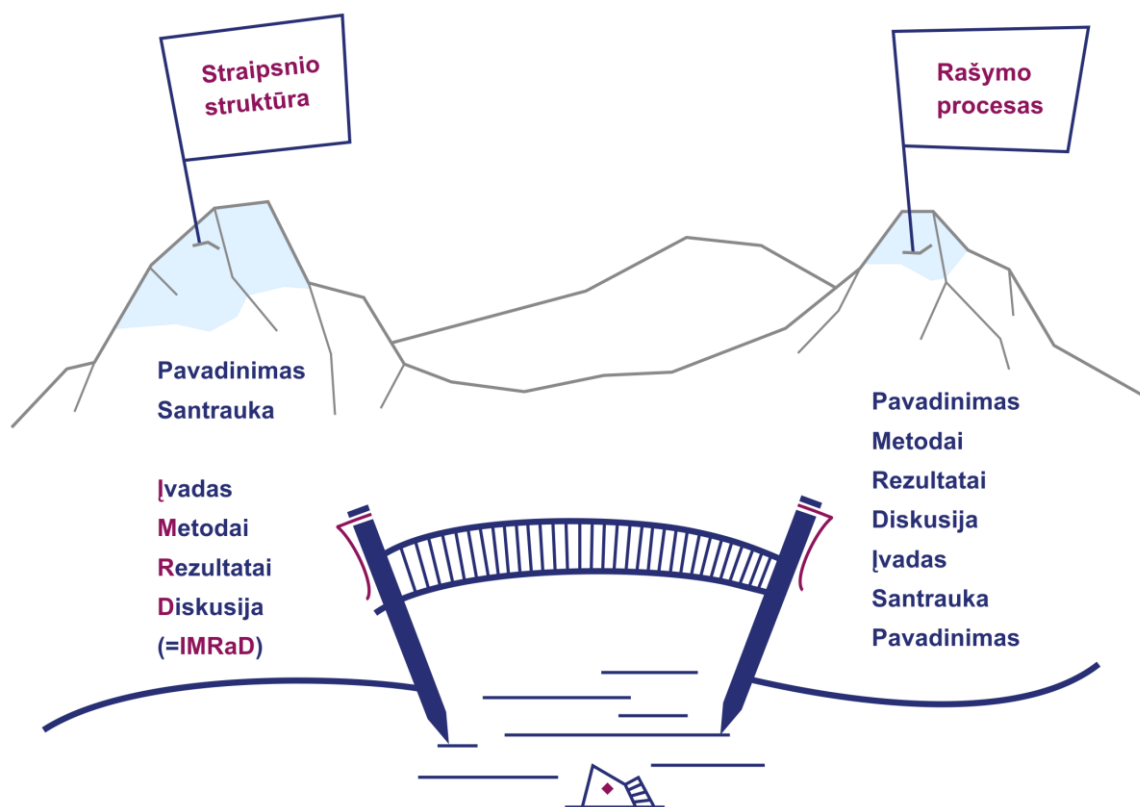
Pagalbinė medžiaga (priedai)

Juose pateikiami ne tokie svarbūs duomenys, aprašomos standartinės procedūros ir kita su tyrimu susijusi informacija. Vis daugiau mokslinių žurnalų reikalauja pirminius tyrimo duomenis pateikti prieduose arba įkelti juos į mokslo duomenų talpyklas ir padaryti prieinamus pagal pareikalavimą arba per atvirąją prieigą.

Straipsnio rašymo procesas

Dažniausiai straipsnis yra rašomas ne ta pačia tvarka, kaip yra skaitomas, – jį galima pradėti rašyti nuo įvado, literatūros apžvalgos, metodų ar rezultatų pristatymo. Kai kuriems autoriams yra lengviau pradėti rašyti nuo įvado, nes tai padeda sudėlioti straipsnio logiką, kitiems – nuo metodų, nes ši dalis yra geriausiai žinoma, dar kitiems autoriams patogiausia pirmiausia pristatyti rezultatus.

Rekomenduojama! Straipsnį vertėtų pradėti ne nuo teksto rašymo, o nuo tyrimo duomenų (lentelių, grafikų ir paveikslų) pateikimo ir rezultatų pristatymo, nes faktinė ir grafinė medžiaga padeda sudėlioti straipsnio loginę struktūrą. Tik tada rekomenduojama aprašyti tyrimo rezultatus, metodus, pristatyti diskusiją, o po jų pereiti prie įvado ir išvadų. Straipsnį aprašanti informacija (pavadinimas, santrauka ir reikšminiai žodžiai) tikslinama vėliausiai (žr. 2 pav.). Pabaigoje reikėtų dar kartą pasitikslinti žurnalo reikalavimus ir straipsnio struktūrą sudėlioti atsižvelgiant į juos ir į straipsnio tipą.

2 pav. Straipsnio rašymo procesas

Įvairių mokslo sričių straipsnių rengimo ypatumai

Visos straipsnio dalys yra svarbios ir turi derėti tarpusavyje, tačiau skirtingų mokslų sričių ir kryptių mokslinio straipsnio struktūra ir rašymo procesas gali nežymiai skirtis. Vienuose žurnaluose straipsnio dalys sujungiamos, tarkim, rezultatai ir diskusijos pateikiamos vienu skyriumi. Kiti žurnalai

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

reikalauja atskirti straipsnio dalis arba net pateikti jų papildomų, pvz., tarp įvado ir metodų dalies pateikiama literatūros apžvalga, atskirai pateikiamos išvados ir rekomendacijos. Kai kurie žurnalai reikalauja sujungti metodų, rezultatų ir diskusijų dalis ir jas pakartoti atskirai kiekvienam pasikartojančiam tyrimui ar imčiai, o pabaigoje reikalauja pateikti apibendrinimus ir bendras išvadas. Gali skirtis ir straipsnio dalių pavadinimai, pvz., metodų dalis gali vadintis „Medžiagos ir metodai“ arba „Eksperimentai“. Taip pat gali būti pateikiama rekomendacijų dėl viso straipsnio ir atskirų jo dalių apimties, t. y. kiek žodžių (simbolių) teksto turėtų sudaryti konkrečias straipsnio dalis (Structuring and writing academic papers, 2016). Toliau apžvelgsime pagrindinius konkrečių mokslo sričių straipsnių ypatumus.

- Fizinių, technologijų ir biomedicinos mokslų straipsniuose literatūros analizei skiriama mažiau dėmesio. Šiuose straipsniuose dažnai nėra atskiro literatūros apžvalgos skyriaus. Pagrindiniai su tyrimu susiję šaltiniai pristatomi įvade ir (ar) diskusijų dalyje.
- Socialinių mokslų srities žurnalų straipsnių struktūrą dažniausiai sudaro šešios dalys: įvadas, literatūros apžvalga, metodologija, rezultatai, diskusija ir išvados. Socialinių mokslų straipsniuose didesnis dėmesys skiriamas literatūros apžvalgai, kuri parodo straipsnyje pristatomų tyrimų kontekstą, ir diskusijai, pristatančiai teorinį ir praktinį tyrimo rezultatų indėlį į esamą mokslo žinių bazę (Sun & Linton, 2014).
- Humanitarinių mokslų žurnaluose taip pat gali būti naudojama analogiška straipsnių struktūra kaip ir tikslųjų ar socialinių mokslų, tačiau humanitarinių mokslų srityje labai paplitę esė pobūdžio moksliniai straipsniai, kurių „struktūra ir teksto kūrimo būdai gali būti gana individualūs ir neatitikti struktūrinių universalijų“ (Šinkūnienė, p. 74). Nepaisant struktūros laisvumo, straipsnyje turi būti įvardijamas ir atskleidžiamas idėjų, duomenų, interpretacijų ir kt. naujumas, pateikiama literatūros kritinė analizė, aptariama metodika ir tyrimo rezultatai, pateikiamos išvados ir apibendrinimai (Šinkūnienė, p. 75).

Įvairių mokslų srityse gali skirtis ir rekomendacijos bei tradicijos, kaip pradėti rašyti straipsnį. Rašant fizinių, technologijų ir biomedicinos mokslų straipsnius, rekomenduojama pradėti nuo duomenų pristatymo, nes taip yra lengviau ir efektyviau. Socialinių mokslų straipsniai dažnai pradedami nuo literatūros apžvalgos, toliau pristatomi metodai, rezultatai ir jų analizė, vėliau rašomos išvados, įvadas ir santrauka.

Patarimai straipsnių autoriams

Įvairių mokslo sričių ir disciplinų mokslinių straipsnių rašymas skiriasi, tačiau egzistuoja bendri patarimai, kuriais reikėtų vadovautis rašant mokslinį straipsnį:

- stengtis rašyti paprasta, ne tik konkrečios srities ekspertui suprantama kalba, kad straipsnį būtų lengva skaityti visiems;
- vengti publicistinio ir meninio stiliaus, o vartoti mokslinę kalbą;
- straipsnio esmę pateikti santraukoje ir pirmuose straipsnio paragrafuose, kad skaitytojui būtų aišku, apie ką bus rašoma straipsnyje;
- vadovautis logine tyrimo pristatymo, o ne chronologine tyrimo seka;
- parengti straipsnio loginę struktūrą ir ją užpildyti tekstu;
- nesijaudinti, jeigu iškart sunku rasti tinkamų terminų ar pasakymų, – prie jų galima grįžti redaguojant tekstą;
- paisyti rašybos ir skyrybos taisyklių, jeigu reikia, naudotis atitinkamais žodynais ir žinynais.

Kalbos tikslumas, aiškumas, stilius, sakinių konstrukcija

Straipsnis turi būti parašytas moksline kalba, kuri yra objektyvi, dalykiška, tiksli, neutrali, vienaprasmiška, rišli ir išsami, dažniausiai vartojama beasmenė forma. Straipsnio tekstas turi būti lengvai skaitomas, suprantamas, aiškus ir taisyklingas. Rekomenduojama rašyti aiškiais, trumpais sakiniais, vengti sudėtingų frazių ir sakinių konstrukcijų (Balaban, 2016). Straipsnio tekste turi būti vartojami veiksmažodžiai, leidžiantys argumentuoti, pagrįsti, įrodyti, diskutuoti, interpretuoti, niansuoti, probleminti, įtikinti, vertinti tyrimo metu gautus duomenis. Analizuojant tekstą reikėtų vengti neargumentuoto kitų autorių teiginių vertinimo, vartoti žodžius „tvirtina“ ar „yra pareiškęs“ (Rienecker, Jorgensen, 2003). Rekomenduojama rašyti nuasmenintą mokslinį tekstą, pagrindinį dėmesį skiriant pačiam tyrimui, tačiau pastaraisiais metais įvairių disciplinų tyrėjai „nevengia reikšti savo pozicijos pasitelkdami įvairias kalbines priemones, kurios leidžia kurti santykį su skaitytoju, padėti teisingai suprasti ir interpretuoti tekstą, padaryti jį įtaigesnį“ (Šinkūnienė, 2014). Kai kurie žurnalai netgi reikalauja straipsnį rašyti pirmuoju asmeniu (pvz., *Nature*), nes taip yra lengviau skaityti (Gray, 2018).

Rengiant konkrečias straipsnio dalis rekomenduojama vartoti skirtingus veiksmažodžių laikus: pvz., empirinių straipsnių metodų dalis turėtų būti rašoma vartojant būtajį laiką, o apžvalginuose straipsniuose rekomenduojama vartoti esamąjį laiką. Pristatant rezultatus taip pat siūloma vartoti būtajį laiką, tačiau cituojant ir pristatant lentelėse, paveiksluose ir kitoje grafinėje medžiagoje esančią informaciją vartotinas esamasis laikas (Gray, 2018).

Tinkamas terminų vartojimas yra svarbus visose mokslo srityse ir disciplinose. Moksliniame straipsnyje vartojami profesiniai terminai turi turėti konkrečią reikšmę, turi būti paaiškinti ir apibrėžti, vartojami nuosekliai, nenukrypstant nuo apibrėžimo.

Pagrindinės terminų vartojimo problemos yra šios:

- tame pačiame tekste vartojami sinonimiški terminai;
- vartojami neaiškūs, neapibrėžti ar kaip kitaip skaitytojui nepaaiškinti terminai.

Rekomenduojama!

- apibrėžti terminus įvade arba toje straipsnio vietoje, kur jie pirmą kartą pavartojami;
- kai terminas verčiamas iš kitos kalbos ar kaip kitaip yra kuriamas naujas terminas, greta jo skliaustuose parašyti termino formą originalo kalba;
- turėti savo dažnai vartojamų terminų žodynėlį, paremtą teorinės literatūros analize ir savomis mokslinėmis nuostatomis.

Pirmosios straipsnio versijos peržiūra

Parengus straipsnį būtina patikrinti teksto gramatiką, stilių, patobulinti sakinio konstrukcijas (Tewin, 2015). Gramatinėms klaidoms surasti galima naudoti tekstų redaktoriaus *Microsoft Word* teksto tikrinimo funkciją arba specializuotas programas, pvz., *Grammarly* (Barloso, 2018). Šios programos ne tik ištaiso gramatinės klaidas, bet ir rekomenduoja teksto tobulinimo sprendimų – pateikia rekomendacijų, kaip keisti sakinio konstrukciją ar stilių, vartoti formalius terminus, išplėsti žodyną ir kt.

Būtina atkreipti dėmesį į grafikų, paveikslų ir lentelių pateikimą. Juose atvaizduota informacija turi būti aiškiai įskaitoma, pateikta naudojant didžiausią skiriamąją gebą.

Rekomenduojama! Perskaityti pirmąją parengto straipsnio versiją vertėtų paprašyti kolegų, dirbančių panašioje mokslo srityje ar besidominčių ta pačia tematika. Jie galėtų pateikti dalykinių

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

pastabų, taip pat padėtų identifikuoti neaiškiai pateiktą informaciją, logines teksto pateikimo problemas, pateiktų siūlymų ir pastabų dėl straipsnio stiliaus, terminų vartojimo, gramatikos ir kt.

Jei straipsnį ketinama publikuoti anglų kalba, rekomenduojama paprašyti perskaityti straipsnį asmens, kurio gimtoji kalba yra anglų ir kuris išmano šios kalbos sintaksę ir gramatiką. Taip pat galima pasinaudoti profesionalią tekstų korektūrą už atitinkamą mokestį atliekančių organizacijų paslaugomis (pvz., *Enago*, *Oxford* ir kt.).

Svarbu! Būtina perskaityti ne tik elektroninę, bet ir spausdintą straipsnio versiją. Siekiant išvengti straipsnyje pateiktų originalių minčių iškraipymo, galutinę teksto korektūrą turėtų atlikti pats autorius.

Straipsnio publikavimo procesas

Straipsnio pateikimas leidėjui

Dauguma mokslinių žurnalų pateikia autoriams tam tikrus reikalavimus ir sąrašą dokumentų, kurie turi būti pateikiami kartu su straipsnio rankraščiu. Autorius, rašydamas straipsnį ir pateikdamas rankraštį žurnalo redkolegijai, šių reikalavimų turėtų griežtai laikytis.

Prieš pateikdamas straipsnį žurnalui, autorius turi dar kartą peržiūrėti žurnalo reikalavimus, kad įsitikintų, ar visi reikalingi dokumentai yra pateikti ir ar straipsnis parengtas tinkamu formatu. Vieni žurnalai kelia labai detalius reikalavimus dėl straipsnio formatavimo, kiti žurnalai, siekdami taupyti autorių laiką, pirmajai peržiūrai leidžia pateikti neformatuotą Word arba PDF failą. Pvz., *Elsevier* žurnalai taiko YPYW (angl. *Your Paper, Your Way*) žurnalų pateikimo procesą, kai straipsnį reikia pateikti tinkamu formatu tik tada, kai jis yra priimtas publikuoti (Fennell, Gill, 2013).

Svarbu! Straipsnių autoriai dažnai neįvertina lydimojo laiško (angl. *Cover letter*) svarbos. Daugelis šio laiško rašymą vertina kaip formalumą, tačiau lydimasis laiškas yra puiki galimybė atkreipti žurnalo redaktorių, kurie yra tam tikros srities ekspertai, dėmesį į tyrimo reikšmingumą, paaiškinti, kodėl straipsnio rankraštis yra svarbus ir kaip jis dera su moksliniame žurnale publikuojamų straipsnių tematika. Laiško tekstas neturėtų viršyti 1–1,5 puslapio, jį turėtų sudaryti keturios pagrindinės dalys, kuriose pristatomas autorius (-iai), straipsnio esmė (tikslas, hipotezė, požiūris, metodologija), pagrindiniai rezultatai ir jų indėlis į mokslo discipliną, taip pat išreiškiama padėka redaktoriams dėl svarstymo publikuoti rankraštį (Writing a Cover Letter for Journal Submission, 2018). Lydimajame laiške autorius turi paminėti, kad parengtas straipsnio rankraštis pristato originalius tyrimus ir lig šiol nebuvo publikuotas. Autorius taip pat turėtų deklaruoti galimus interesų konfliktus. Kai kurie žurnalai reikalauja pateikti potencialių recenzentų sąrašą, taip pat paminėti tyrėjus, kurie dėl interesų konflikto ar kitų priežasčių neturėtų recenzuoti straipsnio (Doerr, 2013).

Rekomenduojama! Rašant lydimąjį laišką, vertėtų:

- perskaityti žurnalo lydimojo laiško rekomendacijas ir jomis vadovautis;
- mintis išdėstyti aiškiai ir kaip galima trumpiau;
- pristatyti save ir bendraautorius, parodyti savo santykį su žurnalu, įsigilinimą į studijuojamą temą;
- parodyti savo tyrimo unikalumą ir aktualumą, atskleisti, kaip straipsnis prisideda prie žurnale publikuojamų tyrimų ir juose vykstančios mokslinės diskusijos;
- įvardyti potencialius etinius konfliktus dėl tyrimo ir (ar) publikavimo, pvz., tyrimus finansuojančių organizacijų reikalavimus pateikti tyrimo rezultatus atvirąja prieiga (Five Cover Letter Tips that can Get Your Manuscript Accepted Faster, 2018).

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

Autorius, pateikęs straipsnį žurnalui, dažniausiai per keletą savaitių yra informuojamas apie tai, kad žurnalas gavo straipsnį. Straipsnio parengimas užima daug laiko, todėl autoriai nusivilia, jei gauna pranešimą, kad žurnalo redakcija atmetė straipsnį neatlikusi recenzavimo (angl. *desk reject*).

Svarbu! Pagrindinės priežastys, dėl kurių žurnalo redaktoriai atmeta straipsnį, yra šios:

- *Straipsnis neatitinka žurnalo tematikos.* Autorius, norėdamas išvengti neigiamo atsakymo, turėtų atidžiai perskaityti informaciją apie žurnalą ir jo tematiką, peržiūrėti bent keletą žurnalo numerių, parašyti redaktoriams ir pasitikslinti, ar rengiamo straipsnio tema galėtų būti įdomi žurnalo skaitytojams;
- *Straipsnis turi akivaizdžių trūkumų,* dėl kurių žurnalo redaktoriai nusprendžia, kad straipsnis neatitinka reikalavimų ir jo net nesiunčia recenzentams. Trūkumai gali būti susiję su tyrimu arba su rezultatų apdorojimo metodais, jų pristatymu, su teksto techniniais trūkumais (nesilaikoma citavimo stiliaus reikalavimų, prasta anglų kalba ir pan.). Norėdamas to išvengti, autorius turėtų atidžiai perskaityti autoriams keliamus žurnalo reikalavimus, taip pat naudinga perskaityti bent keletą to žurnalo straipsnių – tai padėtų geriau suvokti reikalavimus;
- *Straipsnio tekste nustatomas plagiatas.* Kitų autorių minčių, duomenų naudojimas nenurodant šaltinio yra ne tik neetiškas, bet ir neteisėtas. Prieš pateikiant straipsnį žurnalui, būtina atlikti plagiatų patikrą naudojant specializuotas sutaptį nustatančias programas, pvz., *iThenticate*, *Turnitin*, *Urkund* ar kitas (Hierons, 2016).

Redkolegijos atliktas pirminis straipsnio vertinimas naudingas tuo, kad autorius greičiau gauna atsakymą ir yra taupomas recenzentų laikas. Jeigu pirminis vertinimas yra teigiamas, straipsnis siunčiamas recenzentams. Dažniausiai skiriami 2 ar 3 recenzantai – srities (krypties) ekspertai. Paprastai vykdomas aklasis recenzavimas (angl. *Double Blind*), kai recenzantai nežino, kas yra straipsnio autorius, o autorius nežino, kas recenzuoja straipsnį. Pasitaiko ir kitų recenzavimo tipų: uždarys recenzavimas (angl. *Closed*) – kai recenzentas žino, kas yra autorius, tačiau autorius nežino, kas yra recenzentas; atvirasis recenzavimas (angl. *Open*) – kai tiek autorius, tiek recenzantai žino, kieno straipsnis recenzuojamas ir kas jį recenzuoja. Kai kurie žurnalai kartu su straipsniu publikuoja ir recenzijas.

Recenzentų pastabos

Žurnalo redaktoriai, gavę recenzentų parengtas recenzijas, priima sprendimą dėl straipsnio publikavimo. Autoriai informuojami, kad: 1) straipsnis priimtas publikuoti be pastabų (tai būna itin retai); 2) reikia atlikti nedidelius taisymus (koreguoti lenteles ar paveikslus, perrašyti kai kuriuos skyrius); 3) reikia atlikti didesnius taisymus (gali būti rekomenduojama koreguoti metodologiją ar pakartoti tyrimą); 4) straipsnis publikuoti nepriimtas (de Hon, 2015). Autoriai gauna recenzentų pastabų ir rekomendacijų, kurios gali būti įvairios: nuo raginimo ištaisyti elementarias gramatines klaidas iki siūlymo keisti tyrimo dizainą ir (ar) atlikti pakartotiną tyrimą.

Svarbu! Recenzantai labiausiai kreipia dėmesį į tai, ar:

- straipsnio pavadinimas yra informatyvus ir atspindi straipsnio turinį;
- straipsnio santrauka yra aiški ir išsami;
- straipsnis yra parašytas patrauklia ir skaitytoją įtraukiančia kalba;
- straipsnis pristato naujus, inovatyvius ir reikšmingus tyrimų rezultatus ir išvagas;
- įvade išsamiai pristatytas tyrimo kontekstas;
- aiškiai išdėstyti tikslai, metodologija, procedūros;
- straipsnyje naudojama mokslinė, argumentuota kalba ir mokslo kryptyje priimti terminai;
- straipsnyje pristatomi rezultatai yra validūs, pagrįsti, logiški ir tikslūs;

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

- straipsnyje naudota tinkama literatūra, pateiktos teisingos nuorodos į cituojamus šaltinius.

Peržiūrint recenzentų pastabas reikalingas tinkamas nusiteikimas ir požiūris. Į gautą neigiamą sprendimą dėl publikavimo reikėtų pažvelgti kaip į mokymosi procesą. Autorius, pataisęs straipsnį pagal recenzijose pateiktas pastabas ir rekomendacijas, gali jį pateikti kitam žurnalui. Dažnai žurnalo redaktoriai atsiunčia rekomendacijų ir patarimų dėl straipsniui tinkamesnio žurnalo ar leidėjo.

Rankraščio taisymas

Recenzijų turinys ir jose išdėstytos pastabos gali būti kritiškos, todėl straipsnio autorius, gavęs recenzentų pastabų dėl straipsnio turinio ir stiliaus bei reikalavimus atlikti esminius taisymus, dažnai nusimena ar susierzina. Nereikėtų elgtis skubotai, nes, atlikus taisymus, gali būti gautas sprendimas publikuoti straipsnį.

Rekomenduojama! Gavus recenzentų pastabas, vertėtų keletą dienų palaukti, įsigilinti į konkrečias pastabas ir siūlymus, taisymus atlikti vieną po kito, pasižymėti pastabas dėl kiekvieno konkretaus komentaro ar siūlymo. Taisymus reikėtų pradėti nuo paprastesnių ir lengvesnių dalykų. Jeigu recenzentai rekomenduoja pakartoti tyrimą arba iš naujo atlikti duomenų analizę, vertėtų apsvarstyti – sutikti su pastabomis ar ne. Reikia įvertinti, ar siūlomi taisymai neviršija tyrimo tikslo ir apimties. Jeigu siūlymai viršija planuoto tyrimo apimtį, reikėtų argumentuoti ir pagrįsti, kodėl atsisakoma atlikti taisymus. Netgi tada, kai taisyti atsisakoma, bet recenzentų siūlymai yra įdomios ir perspektyvios idėjos tolesniems tyrimams, apie ateities planus reikėtų informuoti redaktorių (Responding to Reviewer Comments and Revising Your Research Article, 2018).

Svarbu! Tekste atliktus taisymus reikia pažymėti taip, kad jie būtų aiškiai matomi redaktoriams. Atsakymo tekste prie pastabų būtina pateikti komentarus ir nurodyti puslapių ir eilučių numerius, kur minimi taisymai atlikti. Rašant atsakymą būtina įsitikinti, kad pateikiamas išsamus ir tikslus atsakymas į **kiekvieną** recenzento pastabą ir (ar) siūlymą. Rengiant atsakymus reikia parodyti, kad recenzento pastabos jums yra svarbios ir gerbiate recenzento nuomonę, netgi jei atsisakote atlikti taisymus. Turite padėkoti recenzentams už jų indėlį tobulinant straipsnio rankraštį ir užtikrinant aukštą publikacijos kokybę.

Atlikus taisymus ir suderinus juos su žurnalo redaktoriais, yra pasirašoma straipsnio publikavimo sutartis, kurioje aptariami su straipsnio naudojimu susiję autorių teisių klausimai.

Svarbu! Jeigu tyrimas atliktas finansuojant organizacijoms ar fondams, kurie reikalauja publikuoti straipsnį atvirąja prieiga, autorius su leidėju turi pasirašyti papildomą susitarimą dėl atvirosios prieigos sąlygų. Jei leidėjas nesutinka pasirašyti tokio susitarimo, autorius gali atsisakyti publikuoti straipsnį. Išsamiau apie tai žr. modulyje „Atviroji prieiga prie mokslo duomenų ir publikacijų“.

Paskelbus straipsnį

Publikuodamas straipsnį autorius siekia didesnio matomumo, pripažinimo ir poveikio mokslinių žinių kūrimui. Kai straipsnis yra paskelbiamas žurnale, autorius turėtų stengtis skleisti informaciją apie straipsnį ir dalytis juo su kitais akademinės bendruomenės nariais ir plačiąja visuomene.

Rekomenduojama!

- pristatyti straipsnyje paskelbtą tyrimą konferencijose, susitikimuose ir kituose renginiuose;
- paskelbti informaciją apie straipsnį asmeniniame ir institucijos tinklalapiuose bei naujienlaiškiuose;

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

- pasidalyti straipsnio nuoroda tinklaraštyje ir kituose socialiniuose tinkluose (pvz., *Twitter*, *Google+*, *Facebook* ir kt.);
- paskelbti informaciją apie publikacijas mokslininkų socialiniuose tinkluose (pvz., *LinkedIn* (šiuo tinklu naudojasi 65 proc. tyrėjų), *ResearcherID*, *ResearchGate* ir kt.);
- užsiregistruoti tyrėjų identifikatorius suteikiančiose svetainėse (pvz., *ORCID*, *ResearcherID*) ir susieti savo profilį su savo publikacijomis;
- atnaujinti savo profilį *Scopus*, *Google Scholar* ir kitose sistemose;
- užsisakyti informavimo paslaugą (angl. *Citation Alert*), leidžiančią sekti publikuotų straipsnių citavimą.

Praktinės užduotys

1. Atlikite savo tematikos žurnalų paiešką duomenų bazėje *ScienceDirect* <<https://www.sciencedirect.com/browse/journals-and-books/>>. Pasirinkite savo srities mokslinį žurnalą, jo tinklalapyje raskite autoriams skirtas rekomendacijas ir susipažinkite su jomis. Kokia straipsnio struktūra ir sudedamosios dalys nurodytos reikalavimuose?
2. Tarkim, kad parengėte straipsnį apie efektyvų saulės kolektorių naudojimą šildymui. Kuris iš pateiktų reikšminių žodžių geriausiai apibūdintų parengtą straipsnį:
 - tradiciniai energijos šaltiniai,
 - alternatyvūs energijos šaltiniai,
 - saulės energija,
 - kuras.
3. Įvertinkite, ar toliau pateiktose santraukose yra pagrindiniai santraukos elementai: tyrimo aktualumas ir problema, tikslas, tyrimo klausimas, metodai, rezultatai, išvados, rekomendacijos. Ar visi santraukos elementai pristatomi tinkamai? Kurių elementų trūksta? Ar yra perteklinės informacijos?

Pirma santrauka. Straipsnyje nagrinėjama smurto prieš moteris problema kaip diskriminacijos dėl lyties forma ir lyčių stereotipų pasekmė. Aptariamos kai kurios Jungtinių Tautų konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims (CEDAW) ir Europos Tarybos konvencijos dėl smurto prieš moteris ir smurto šeimoje panaikinimo nuostatos, susijusios su smurtu prieš moteris kaip diskriminacijos forma. Taip pat analizuojami Jungtinių Tautų Moterų diskriminacijos panaikinimo komiteto sprendimai dėl seksualinio smurto, kuriuose Komitetas pabrėžė lyčių stereotipų įtaką ne tik smurtui prieš moteris, bet plačiąja prasme – Konvencijos garantuojamų moterų teisių realizavimui. Sprendimuose buvo išryškinta niokojanti stereotipų įtaka įgyvendinant vieną iš žmogaus teisių apsaugos pagrindų – teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir nešališką bylos nagrinėjimą. (Michalovič, Ilona. Smurtas prieš moteris kaip diskriminacijos dėl lyties forma ir lyčių stereotipų pasekmė. *Informacijos mokslai*, 2017, 80, p. 50–60. DOI: <<https://doi.org/10.15388/Im.2017.80.11671>>)

Antra santrauka. Some scholars think that Open Science practices constrain researchers in ways that reduce their creativity, arguing, for instance, that preregistration discourages data exploration and so stifles discovery. In this article, we argue the opposite: Open Science practices are liberating and can foster creativity. Open Science practices are liberating because they (a) enable us to explore data transparently and comfortably; (b) reward quality, which is under our control, rather than outcomes, which are not; and (c) reduce the choke hold of needing to find “positive” results for career advancement. Open Science practices can foster creativity because they cultivate an open and flexible mind-set, create a more collaborative and constructive climate, and generate more accurate information and make it more accessible. In sum, Open Science liberates researchers more than it constrains them. (Frankenhuis, Willem E.; Nettle, Daniel. *Open Science Is Liberating and Can Foster Creativity*, 2018, 13 (4), p. 439-447. DOI: <<https://doi.org/10.1177%2F1745691618767878>>.

Trečia santrauka. The recent revolution in science and technology applied to medical research has left in its wake a trail of biomedical data and human samples; however, its opportunities remain largely unfulfilled due to a number of legal, ethical, financial, strategic, and technical barriers. Precision oncology has been at the vanguard to leverage this potential of “Big data” and samples into meaningful solutions for patients, considering the need for new drug development approaches in this area (due to high costs, late-stage failures, and the molecular

Kaip parengti mokslinį straipsnį publikuoti

diversity of cancer). To harness the potential of the vast quantities of data and samples currently fragmented across databases and biobanks, it is critical to engage all stakeholders and share data and samples across research institutes. Here, we identified two general types of sharing strategies. First, open access models, characterized by the absence of any review panel or decision maker, and second controlled access model where some form of control is exercised by either the donor (i.e., patient), the data provider (i.e., initial organization), or an independent party. Further, we theoretically describe and provide examples of nine different strategies focused on greater sharing of patient data and material. These models provide varying levels of control, access to various data and/or samples, and different types of relationship between the donor, data provider, and data requester. We propose a tiered model to share clinical data and samples that takes into account privacy issues and respects sponsors' legitimate interests. Its implementation would contribute to maximize the value of existing datasets, enabling unraveling the complexity of tumor biology, identify novel biomarkers, and re-direct treatment strategies better, ultimately to help patients with cancer. (BROES, S., LACOMBE, D., VERLINDEN, M. & HUYS, I. 2018. Toward a Tiered Model to share clinical Trial Data and samples in Precision Oncology. *Frontiers in Medicine*, 5, p. 1-13. <<https://doi.org/10.1093/intqhc/mzh053>>).

Apibendrinimas

Mokslinio straipsnio rengimas reikalauja nemažai žinių ir įgūdžių. Straipsnio autorius turi gebėti: pasirinkti straipsnio tipą atitinkančią struktūrą; aiškiai suformuluoti tyrimo problemą ir tikslą, pabrėžti tyrimo aktualumą ir naujumą; apgalvoti ir rūpestingai parengti kiekvieną straipsnio dalį; kritiškai atlikti literatūros apžvalgą; išsamiai aprašyti tyrimo metodus; aiškiai ir tinkamai pateikti tyrimo duomenis, rezultatus bei išvalgas; lyginti ir diskutuoti gautus rezultatus su kitų tyrėjų paskelbtais rezultatais bei mokslo srityje (disciplinoje) patvirtintomis žiniomis; išvadose tiesiogiai atsakyti į įvade iškeltus klausimus; parašyti straipsnį tinkamu stiliumi ir taisyklinga kalba.

Svarbu!

- Būtina įsitikinti, ar straipsnio pavadinimas ir santrauka dera su pagrindiniu straipsnio tekstu.
- Tyrimo klausimas turi būti tiesiogiai susijęs su tyrimo problema.
- Informacija turi būti pateikta linijine seka: įvade pradedama nuo bendrosios ir einama prie konkrečios, specifinės informacijos, o diskusijų ir išvadų dalyje atvirkščiai – nuo specifinės, konkrečios informacijos pereinama prie apibendrinimų.
- Turi būti aiškūs ryšiai ir sąsajos tarp atskirų straipsnio dalių.
- Išvados turi tiesiogiai atsakyti į įvade iškeltus probleminius klausimus, reikėtų vengti apibendrinimų ir perteklinės informacijos.
- Straipsnyje reikia analizuoti aktualius, svarbiausius, naujausius literatūros šaltinius.

Straipsnio kalba turi būti akademinė: tiksli, objektyvi, paremta faktais ir argumentais. Parengtą tekstą būtina keletą kartų perskaityti ir koreguoti pačiam, tik tada prašyti jį perskaityti ir pateikti pastabų kalbą išmanančio tos pačios ar panašios srities specialisto. Jeigu straipsnis parengtas anglų kalba, vertėtų paprašyti jį perskaityti ir pakoreguoti asmens, kurio gimtoji kalba yra anglų ir kuris išmano šios kalbos sintaksę ir gramatiką. Jeigu tokios galimybės nėra, reikėtų kreiptis į tekstų redagavimo paslaugas teikiančias organizacijas. Paskutinę teksto korektūrą visada turėtų atlikti pats straipsnio autorius.

Informaciją apie publikuotą straipsnį būtina skelbti įvairiose socialinio bendravimo priemonėse, mokslininkų bendradarbiavimo tinkluose. Taip pat vertėtų publikacijas susieti su autorių profiliais ir identifikatoriais, tai padidina autoriaus matomumą, žinomumą ir pripažinimą.

Nuorodos

- *Edanz Journal Selector* <<https://www.edanzediting.com/journal-selector>>
- *Elsevier English Language editing* <<https://webshop.elsevier.com/languageservices/languageediting/>>
- *Elsevier Journal Finder* <<https://journalfinder.elsevier.com/>>
- *Enago Manuscript Formatting and Proofreading Services* <<https://www.enago.com/publication-support-services/manuscript-formatting.htm>>
- *Grammarly* <<https://www.grammarly.com/>>
- *iThenticate* <<http://www.ithenticate.com/>>
- *Oxford Editing* <<https://oxfordediting.com/>>
- *Springer e.Proofing* <<https://www.springer.com/gp/authors-editors/journal-author/journal-author-helpdesk/e-proofing>>
- *Springer Journal Suggester* <<https://journalsuggester.springer.com/>>
- *Turnitin* <<https://www.turnitin.com/>>
- *Urkund* <<https://www.urkund.com/>>

Naudota ir rekomenduojama literatūra

1. *4 Important Tips On Choosing a Research Paper Title - Enago Academy* [interaktyvus]. 2018 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.enago.com/academy/write-irresistible-research-paper-title/>>.
2. *50 linking words to use in academic writing* [interaktyvus]. 2016 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.eliteediting.com.au/50-linking-words-to-use-in-academic-writing/>>.
3. BALABAN, A. T. *How to make your article easy to review* [interaktyvus]. 2016 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.elsevier.com/authors-update/story/peer-review/how-to-make-your-article-easy-to-review>>.
4. BARLOSO, K. *Grammarly review: How Grammarly Can Help You in English Writing* [interaktyvus]. 2018, June 25 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.shoutmeloud.com/grammarly-review.html>>.
5. DOERR, Allison. *How to write a cover letter* [interaktyvus]. 2013 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<http://blogs.nature.com/methagora/2013/09/how-to-write-a-cover-letter.html>>.
6. FALLON, Helen *The academic writing toolkit: writing for professional and peer-reviewed journals* [interaktyvus]. 2009 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<http://eprintsprod.nuim.ie/1387/1/HFSconul20.pdf>>.
7. FENNELL, Catriona; GILL, Daniel. *Your Paper, Your Way – now available to all journals* [interaktyvus]. 2013 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.elsevier.com/editors-update/story/author-support/your-paper,-your-way-now-available-to-all-journals>>.
8. *Five Cover Letter Tips that can Get Your Manuscript Accepted Faster* [interaktyvus]. 2018 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.enago.com/academy/tips-to-submit-article-in-journal/>>.
9. *Get found — optimize your research articles for search engines* [interaktyvus]. 2012 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.elsevier.com/connect/get-found-optimize-your-research-articles-for-search-engines>>.
10. GRAY, L. *Structuring your research article* [interaktyvus]. 2018 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://en.edanzacademy.com/>>.

11. HIERONS, R. M. The dreaded desk reject. *Journal of software testing, verification and reliability*, 2016, 26 (1), 3–3. DOI: 10.1002/stvr.1597.
12. HON, de Floris. *From submission to sharing: the life cycle of an article* [interaktyvus]. 2015. [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.elsevier.com/authors-update/story/publishing-tips/life-cycle-of-an-article>>.
13. How to get published in an academic journal: top tips from editors. *The Guardian* [interaktyvus]. 2015, 3 Jan. [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.theguardian.com/education/2015/jan/03/how-to-get-published-in-an-academic-journal-top-tips-from-editors>>.
14. *How to Write an Abstract* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.wikihow.com/Write-an-Abstract>>.
15. Kasmetinio universitetų ir mokslinių tyrimų institutų mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ir meno veiklos vertinimo reglamentas, patvirtintas LR ŠMM ministro 2017 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. V-747 [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/b519a500a93f11e7a65c90dfe4655c64?jfwid=a82o554d6>>.
16. PERNEGER, T. V., & HUDELSON, P. M. Writing a research article: advice to beginners. *International Journal for Quality in Health Care*. 2004, 16 (3), 191–192. DOI:10.1093/intqhc/mzh053.
17. Publishing articles in academic journals. In Epstein, D., Kenway, J., & Boden, R. *The Academic's Support kit: Writing for publication*. London: SAGE Publications Ltd, 2005, pp. 52–76. DOI:10.4135/9780857020314.
18. *Responding to Reviewer Comments and Revising Your Research Article* [interaktyvus]. 2018 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<http://www.enago.com/academy/tips-revising-content-structure/#>>.
19. RIENECKER, L.; JØRGENSEN, P. S. *Kaip rašyti mokslinį darbą*. Vilnius: Aidai, 2003.
20. *Structuring and writing academic papers* [interaktyvus]. 2016 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://medium.com/@write4research/structuring-and-writing-academic-papers-5ccae16c33a4>>.
21. SUN, H., & LINTON, J. D. Structuring papers for success: Making your paper more like a high impact publication than a desk reject. *Technovation*, 2014, 34 (10), 571–573. DOI:10.1016/J.TECHNOVATION.2014.07.008.
22. ŠINKŪNIENĖ, Jolanta. Mokslinio straipsnio ir akademinio teksto rengimas. In Tautkevičienė et al. *Socialinių ir humanitarinių mokslų elektroninės informacijos valdymas ir mokslo darbų kokybė* [interaktyvus]. 2014, pp. 70–111 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <http://www.lituanistikadb.lt/data/public/uploads/2015/08/lituanistika_duomenu_baze_fin.pdf>.
23. TEWIN, K. How to Better Proofread An Article in 6 Simple Steps [interaktyvus]. 2015 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.shoutmeloud.com/5-ways-to-better-proofread-an-article.html>>.
24. *The Declaration of Helsinki* [interaktyvus]. 2013 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://sites.jamanetwork.com/research-ethics/index.html#helsinki>>.
25. *Writing a Cover Letter for Journal Submission* [interaktyvus]. 2018 [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.enago.com/academy/writing-a-cover-letter-for-journal-submission/>>.
26. *Writing a journal manuscript* [interaktyvus] [žiūrėta 2018 m. liepos 23 d.]. Prieiga per internetą: <<https://www.springer.com/gp/authors-editors/authorandreviewertutorials/writing-a-journal-manuscript>>.